

1986/87:52

Prot. 1986/87:52
12 januari 1987

Måndagen den 12 januari

Kl. 11.00

Välkomstord

Överlämnande av budgetpropositionen

Överlämnande av kommittéberättelsen

1 § Välkomstord

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag hälsar er hjärtligt välkomna till det fortsatta arbetet under 1986/87 års riksmöte och förklarar sammanträdet öppnat.

2 § Överlämnande av budgetpropositionen

Finansminister KJELL-OLOF FELDT avlämnade regeringens proposition 1986/87:100 med förslag till statsbudget för budgetåret 1987/88 och yttrade

Anf. 2:

Herr talman! Innan jag överlämnar budgetpropositionen vill jag till riksdagens ledamöter framföra mitt beklagande av att väsentliga delar av propositionen offentliggjorts före dess framläggande här i riksdagen. På förekommen anledning har, inför publiceringen av årets budgetproposition, en rad åtgärder vidtagits i syfte att säkerställa att budgetpropositionen offentliggjordes vid samma tidpunkt som den överlämnades till riksdagen. Eftersom dessa åtgärder uppenbarligen har varit otillräckliga kommer rutinerna att på nytt ses över. Bl. a. kommer förhandsutdelningen av pressmaterial, som har tillämpats sedan 1976, att upphöra.

Härmed, herr talman, ber jag att få överlämna 1987/88 års budgetproposition.

3 § Överlämnande av kommittéberättelsen

Justitieminister STEN WICKBOM avlämnade regeringens skrivelse 1986/87:103 med redogörelse för verksamheten inom de kommittéer som hade tillsatts efter beslut av regeringen, och anförde

Anf. 3:

Herr talman! Jag ber att till riksdagen få överlämna 1987 års kommittéberättelse.

4 § Justerades protokollen för den 10, 11, 12, 15, 16 och 17 december 1986.

5 § Upplästes följande från statsministern inkomna skrivelse:

Till riksdagen

Regeringen har i dag beslutat vissa ändringar i departementsförordningen (1982:1177). Ändringarna träder i kraft den 1 januari 1987. De innebär bl. a. att ett miljö- och energidepartement inrättas fr. o. m. den 1 januari 1987.

Jag har denna dag med verkan fr. o. m. den 1 januari 1987 förordnat Birgitta Dahl att vara chef för miljö- och energidepartementet.
Stockholm den 18 december 1986

Ingvar Carlsson

Skrivelsen lades till handlingarna.

6 § Talmannen meddelade att till kammaren inkommit läkarintyg för *Åsa Strömbäck-Norrman*, som var sjukskriven ytterligare under tiden den 1 januari—den 28 februari, och för *Karin Söder*, som var sjukskriven under tiden den 14 december 1986—den 15 mars 1987.

Erforderliga ledigheter beviljades.

Talmannen anmälde att *Claes Rensfeldt* (s) skulle fortsätta sin tjänstgöring som ersättare för *Åsa Strömbäck-Norrman* och att *Elis Andersson* (c) fr. o. m. i dag skulle tjänstgöra som ersättare för *Karin Söder*.

7 § Talmannen meddelade att *Per Arne Aglert* (fp) den 23 december 1986 återtagit sin plats i riksdagen, varigenom *Inga Sandbergs* uppdrag som ersättare upphört.

8 § Tidsplan m. m.

Anf. 4 TALMANNEN:

Till kammarens ledamöter har utdelats en preliminär plan för kammarens sammanträden under tiden den 12 januari—den 20 mars. Denna plan överensstämmer med tidigare lämnat förhandsmeddelande.

Jag vill erinra om att till kammarens ledamöter utdelats bl.a. förteckning över propositioner avsedda att avlämnas under våren 1987 och meddelanden om riksdagens arbete m. m.:

9 § Föredrogs och hänvisades

Skrivelse

1986/87:70 till utrikesutskottet

10 § Bordlades

Proposition och skrivelse

1986/87:100 Förslag till statsbudget för budgetåret 1987/88

1986/87:103 1987 års kommittéberättelse

11 § Anmäldes och bordlades

Propositionerna

1986/87:69 Förbättrad kompensation vid korttidssjukdom och vid tillfällig vård av barn

1986/87:71 Vissa aktiefrågor för SSAB Svenskt Stål AB, m. m.

12 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

1986/87:Jo115 av Anders Andersson och Karl Björzén (m)

1986/87:Jo116 av Anna Wohlin-Andersson m. fl. (c)

1986/87:Jo117 av Hans Dau och Ingrid Hemmingsson (m)

1986/87:Jo118 av Hans Dau (m)

1986/87:Jo119 av Olle Östrand m. fl. (s)

1986/87:Jo120 av Lars Werner m. fl. (vpk)

1986/87:Jo121 av Lars Ernestam m. fl. (fp)

1986/87:Jo122 av Britta Bjelle och Hugo Bergdahl (fp)

1986/87:Jo123 av Kjell Nilsson m. fl. (s, m, fp, c)

1986/87:Jo124 av Gudrun Norberg (fp)

1986/87:Jo125 av Sigge Godin m. fl. (fp)

1986/87:Jo126 av Arne Andersson i Ljung m. fl. (m)

1986/87:Jo127 av Anna Wohlin-Andersson m. fl. (c)

1986/87:Jo128 av Alf Svensson (c)

1986/87:Jo129 av Martin Olsson och Karin Israelsson (c)

Jaktlag, m. m. (prop. 1986/87:58)

13 § Anmäldes och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkande

1986/87:17 Vissa grundlagsfrågor m. m.

Finansutskottets betänkande

1986/87:11 Tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Försvarsutskottets betänkande

1986/87:4 Fiskefartyg som hjälpminsvepare

Socialutskottets betänkanden

1986/87:14 Åtgärder mot asbest (skr. 1986/87:68)

1986/87:15 Långa väntetider för rättspsykiatriska undersökningar

Prot. 1986/87:52
12 januari 1987

Meddelande om interpellationer

Jordbruksutskottets betänkanden
1986/87:9 Kemikaliekontroll m. m.
1986/87:10 Försurningen
1986/87:11 Djurförsök

14 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställts

den 18 december

1986/87:129 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till justitieministern om de kurdiska invandrarna:

Tio månader efter mordet på Olof Palme har polisen ännu inte presenterat något material som pekar på att man har någon lösning i sikte.

Men redan från början har spaningsledningen låtit läcka ut att man följer ett "huvudspår" som "med 95 % säkerhet" skall leda till att mördaren gripes. Det "huvudspåret" är den terroriststämplade kurdiska organisationen PKK.

Detta har medfört att medlemmar i organisationen, som på lösa grunder och utan att öppna bevis företetts dömts för delaktighet i mord på kurder, gång på gång kallats till förhör, utsatts för husundersökningar och andra trakasserier. Men det har inte bara drabbat dem som öppet sagt sig tillhöra PKK utan även andra i den kurdiska invandrargruppen, först och främst genom att det i den allmänna opinionen alltid görs en koppling mellan en organisation och de etniska och nationella grupper varur den uppstår. Detta sker oavsett om organisationen, som i PKK:s fall, har ett mycket litet stöd av sina egna och t. o. m. betraktas som en motståndare, ja, som en fiende. Palmeutredarna har emellertid också vänt sig till kurder som tar avstånd från PKK, som inte sympatiserar med organisationen och som inte vill ha något att göra med den. Sådana personer har kallats till förhör, utsatts för trakasserier och hotelser. Kulmen på allt detta har varit polisens och Palmeutredarnas aktioner i samband med ett krogbråk i Stockholm med efterföljande skottlossning mot polisen. Det ledde till frihetsberövanden, anklagelser om brott som sedan inte kunde bevisas, husundersökningar och beslag på PKK:s bokcafé i Stockholm. Allt detta har nu påtalats av de anhållnas advokater och även lett till en JO-anmälan.

Men vad avser justitieministern och regeringen? Hur länge skall spaningsledningen i Palmeutredningen få peka ut en speciell grupp av invandrare och tala om "huvudspår" i Palmemordet utan att komma med minsta bevis? Hur länge skall kurderna i Sverige känna rädsla för säkerhetspolisens agerande och dess kontakter med den turkiska motsvarigheten? Det är dags att regeringen talar klarspråk om Palmeutredarnas metoder och deras sätt att trakassera den kurdiska invandrargruppen.

Jag vill ställa följande frågor till justitieministern:

1. Vilka åtgärder tänker justitieministern vidta med anledning av Palmeutredarnas envetna utpekande av PKK som "huvudspår" utan att några bevis läggs fram?
2. Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att avlägsna den stämpel som kurderna fått i den allmänna opinionen genom polisens agerande?
3. Har den svenska regeringen haft några kontakter med Turkiets regering i fråga om kurderna eller den kurdiska organisationen PKK?
4. Hur trovärdiga bedömer justitieministern och regeringen de uppgifter som militärregimen i Turkiet lämnar till svenska myndigheter och svensk polis om den stora kurdiska minoriteten i Turkiet?

den 19 december

1986/87:130 av *Ingrid Ronne-Björkqvist* (fp) till statsrådet Bengt Göransson om våldet i skolan:

Det finns undersökningar som tyder på att det är dubbelt så vanligt att barn skadas i skolan som att vuxna skadas i arbetslivet. Bland 7-9-åringar inträffar en tredjedel av alla kroppsskador i skolan, och 10-15-åringar får hälften av sina skador i skolan. Mycket tyder på att våldshandlingar ligger bakom en stor del av de s. k. olycksfallen.

Skador uppkommer i huvudsak under raster och på idrottslektioner. Nästan hälften av skadorna i skolan sker under raster, som är 3-4 gånger farligare för skoleleverna än fritiden. I Linköping intervjuades 16 elever som skadats under rast. I sex av fallen uppkom skadan genom våldshandling från kamrat med uppenbart uppsåt att åstadkomma kroppsskada. I ytterligare fem fall var det möjligt att uppsåt att skada förelåg. I bara tre av de 16 fallen kunde man säkert utesluta att skadan orsakats av våld från kamrat.

Stockholms skolöverläkare, Lars Cernerud, har gång på gång påpekat att det mest alarmerande i skolhälsovårdens årsrapportering är det ökade våldet bland eleverna.

För vuxna vore det otänkbart att dag efter dag tvingas gå till en arbetsplats där stor risk finns för kroppsskada på grund av misshandel. Arbetsmiljölagen föreskriver att inte bara skador som uppkommit under arbetstid eller på väg till och från arbetet utan också tillbud skall utredas och åtgärdas. Barn har ingen rätt till skyddsombud eller skyddskommittéer, ingen som direkt är ansvarig för att deras intressen tillvaratas i planeringen av skolmiljön, ingen som registrerar, utreder och vidtar förebyggande åtgärder på grund av inträffade skador eller tillbud.

Den arbetsmiljölagen som riksdagen antog 1978 omfattar även skolelever fr. o. m. årskurs 7. Skolöverstyrelsen fick i uppdrag att utreda hur lagen borde tillämpas, och det resulterade i en rapport som presenterades för sex år sedan. I rapporten betonas att det är önskvärt att skyddsarbetet utsträcks till att gälla alla skolbarn, även om arbetsmiljölagen enligt riksdagsbeslutet bara skulle gälla från årskurs 7. Det är nu åtta år sedan beslut togs att arbetsmiljölagen skall omfatta även elever från årskurs 7. Fortfarande finns det inga enhetligt utarbetade regler för hur skyddsarbetet för elever skall

organiseras. Ärendet ligger enligt uppgift fortfarande kvar hos utbildningsdepartementet.

Det finns många vackra exempel på hur man genom systematisk registrering, rapportering och uppföljning av skador samt informationsverksamhet nått lysande resultat i det förebyggande arbetet. Det är av stor vikt att skyddsarbetet bland skolelever kommer till stånd enligt riksdagsbeslutet från 1978. Det skulle få stor betydelse inte bara för att förebygga olycksfall utan även för att på ett rationellt sätt förebygga skador på grund av fysisk och psykisk misshandel i skolan.

I anledning av ovanstående vill jag till statsrådet Göransson ställa följande frågor:

1. När kan det förväntas att arbetsmiljölagen kommer att tillämpas från årskurs 7 i enlighet med riksdagsbeslutet från 1978?
2. Är statsrådet beredd att ta initiativ till att skyddsarbete i arbetsmiljölagens anda även kommer att omfatta elever i årskurserna 1-6?

den 7 januari

1986/87:131 av *Jerry Martinger* (m) till kommunikationsministern om Gotlandstrafiken:

Statens transportråd har den 19 december 1986 sagt upp statens avtal med Rederi AB Gotland (Götlandsbolaget) i Visby, vilket innebär att detta rederi ej tillåts bedriva regelbunden trafik mellan Gotland och svensk hamn utanför Gotland, s. k. koncessionstrafik, efter den 31 december 1987. Samtidigt har transportrådet presenterat ett principavtal med Stockholmsrederiet Nordström & Thulin AB innefattande att detta rederi skall överta Gotlandstrafiken fr. o. m. den 1 januari 1988.

Avtalet mellan staten och Götlandsbolaget har inneburit fördelar för såväl staten som Götlandsbolaget och Gotland. Genom avtalet har staten på ett positivt sätt kunnat bidra till den regionalpolitiska utvecklingen av Gotland, vilket varit till stor nationalekonomisk nytta. Götlandsbolaget i sin tur har genom avtalet fått möjlighet att utveckla verksamheter utanför Gotlandstrafiken med rederiets egna medel.

Genom att Götlandsbolaget sedan år 1865 haft som sin huvudsakliga verksamhet att ombesörja de reguljära person- och godstransporterna mellan Gotland och fastlandet, har detta företag kommit att få stor betydelse för den gotländska befolkningen och det gotländska näringslivet. Företaget har byggt upp en kompetent organisation med i huvudsak gotländsk personal och gotländska underleverantörer, vilket i betydande utsträckning bidragit till sysselsättningen på Gotland.

Nordström & Thulin AB saknar anknytning till Gotland och har ingen erfarenhet av persontrafik.

Mot bakgrund av det anförda får jag ställa följande frågor:

1. Har transportrådet vid något tillfälle under förhandlingarna med Götlandsbolaget om eventuellt nytt avtal förelagt detta bolag ett slutbud,

- eller har Gotlandsbolaget erbjudits avge ett sådant innan nytt avtal tecknades med Nordström & Thulin AB?
2. Har länsstyrelsen på Gotland, Gotlands kommun eller de anställda i Gotlandsbolaget beretts tillfälle att inkomma med synpunkter innan det nya avtalet tecknades?
 3. Kan regeringen garantera att sysselsättningen på Gotland inte kommer att minska till följd av det nya avtalet?
 4. Innebär det nya avtalet att det kommer att bli billigare att resa mellan Gotland och fastlandet?
 5. Kommer det nya avtalet att tvinga fram några nedskärningar i Gotlands-trafiken jämfört med dagens situation?
 6. Medför det nya avtalet att förslaget om s. k. bashamnstrafik mellan Gotland och fastlandet med Oxelösund som enda fastlandshamn ånyo kommer att aktualiseras?

den 12 januari

1986/87:132 av *Gunnar Biörck* i Värmdö (m) till statsministern om publiceringen av budgetpropositionen:

Den 11 februari 1986 besvarade statsminister Palme en interpellation från mig om företrädesrätten till information om regeringspropositioner. Interpellationen framställdes med anledning av förra årets budgetläcka innan riksdagen erhållit budgetpropositionen. Statsminister Palme förklarade då att man inom regeringskansliet skulle vidta förändringar i informationssystemet för att hindra dylika läckor.

I år fick vi via radion redan på eftermiddagen fredagen den 9 januari lyssna till en redogörelse för och en kommentar till årets budget innan den bekantgjorts för riksdagen.

Jag tillät mig i det tidigare sammanhanget erinra om hur en socialdemokratisk brittisk finansminister tvingades avgå till följd av en motsvarande informationsläcka.

Har statsminister Carlsson någon kommentar att lämna riksdagen med anledning av vad som åter inträffat?

Skall vi tvingas acceptera att tredje statsmakten nu definitivt är den första och riksdagen den tredje?

1986/87:133 av *Birgitta Hambraeus* (c) till justitieministern om den regionala fördelningen av polismanstjänster:

Rikspolisstyrelsen har i uppdrag från regeringen att senast den 20 februari lämna förslag om eventuella omfördelningar av polismanstjänster mellan polismyndigheterna.

Länsstyrelserna skall yttra sig före den 6 februari över "FUP - fördelningsutredningen avseende polismanstjänster". Detta förslag innebär en kraftig centralisering. Exempelvis vill man tillföra Stockholms och Uppsala län 194 polismanstjänster medan Norrbotten skulle mista 54 tjänster, Västernorrland 48, Blekinge 25 och Kopparbergs län 15. Dessutom hotas mindre

Prot. 1986/87:52
12 januari 1987

Meddelande om frågor

arbetsgrupper av nedläggning, dvs. polisstationer dras in i mindre kommuner. Allmänpreventionen, laglydnadsundervisningen, service till och kontakt med allmänheten försämras.

Förslaget har regionalpolitisk betydelse. Man tar resurser från landsbygden därför att man har fått allt större problem i storstäderna och ökar därmed trycket ytterligare på storstäderna. Man skapar nya problem på landsbygden utan att lösa dem i storstaden. Förslaget bör inte genomföras.

Med hänvisning till detta ber jag att få fråga justitieministern:

Kommer statsrådet att överlämna avgörandet till riksdagen om regeringen önskar genomföra förslaget med omfördelning av polismanstjänster mellan polismyndigheterna?

15 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställts

den 18 december

1986/87:275 av *Sten Andersson* i Malmö (m) till justitieministern om påföljden för brott:

”Den man från Hörbytrakten som nyligen greps på bar gärning i en bil han stulit i Hammarlunda sedan han först smitit från en polisspär i Åkarp, slipper extra påföljd för sina bravader. Eslövs tingsrätt konstaterade att ett tidigare dömt, men ännu inte avtjänat fängelsestraff räcker även för senaste bravaderna. Mannen har suttit häktad sedan han greps.”

Ovanstående är ett citat från Sydsvenska Dagbladet den 11 december 1986. Det är alltså möjligt att en lagstridig handling för vilken man blir dömd inte resulterar i straffskärpning. Detta har irriterat många poliser och förvånar säkert allmänheten.

Är statsrådet beredd vidta ändringar i lagstiftningen så att brottslingar inte slipper straff i vissa situationer?

den 7 januari

1986/87:276 av *Bo Lundgren* (m) till justitieministern om en omfördelning inom polisorganisationen:

För närvarande remissbehandlas ett förslag från rikspolisstyrelsen – utarbetat på regeringens uppdrag – om en omfördelning av 370 polistjänster.

Förslaget skulle för Kristianstads län innebära att totalt 24 tjänster dras in – 16 i Kristianstads polisdistrikt, 4 i Ängelholm, 3 i Hässleholm och 1 i Simrishamn.

Förslaget är helt oacceptabelt. De brister som finns i polisorganisationen i många distrikt bör lösas genom en ökning av antalet tjänster och en större intagning till polisutbildning.

Jag vill mot denna bakgrund fråga justitieministern:

Är regeringen beredd genomföra en omfördelning inom polisorganisationen som får sådana följder att tjänster dras in i vissa län?

Prot. 1986/87:52
12 januari 1987

Meddelande om frågor

den 8 januari

1986/87:277 av *Börje Hörnlund* (c) till utbildningsministern om antalet elever per basresurs på grundskolans mellanstadium i Västerbottens län:

Regeringen beslöt i december att ändra reglerna för medeltalet elever per basresurs på mellanstadiet i Västerbotten. Medeltalet skall höjas från 18,4 till 19,55 elever i genomsnitt. Regeringens beslut har utlöst oro i länet. Enligt beräkningar måste antalet basresurser minskas med ca 15, och flera glesbygdsskolor hotas av nedläggning.

Jag vill därför fråga utbildningsministern ifall regeringen är beredd att ompröva sitt beslut för att därigenom rädda nedläggningshotade skolenheter i regionalpolitiskt svårt utsatta kommuner och kommundelar.

1986/87:278 av *Karl-Gösta Svenson* (m) till justitieministern om polisresurserna i Blekinge län:

Rikspolisstyrelsen har på regeringens uppdrag lämnat förslag till omfördelning av polistjänster från olika län till Stockholmsområdet. Blekinge tillhör de län som är berörda. 25 polistjänster föreslås bli överflyttade från länet till Stockholmsregionen. Om detta förslag genomförs innebär det risk för ett minskat rättsskydd för befolkningen i länet. Blekinge är ett län som under en följd av år har drabbats av neddragning av statlig verksamhet och som har arbetslöshet.

Jag vill därför ställa följande fråga till justitieministern:

Avser regeringen att minska de polisiära resurserna i Blekinge län?

1986/87:279 av *Tore Claesson* (vpk) till jordbruksministern om åtgärder mot djurplågeri i samband med svinslakt:

Uppgifter har nyligen förekommit i massmedia om vad som synes vara svårt djurplågeri vid hanteringen av grisar i samband med slakt. Hets och jäkt vid slakt på löpande band gör att bedövning och avblodning av grisar ibland misslyckas. Grisar har vaknat upp ur bedövning i hett skållvatten för att därefter drunkna. I något fall har grisen inte bara vaknat upp i skållkaret, utan tagit sig upp ur vattnet och försökt fly från slakteriet.

Expertis vid Lantbruksuniversitetet och olika slakterier har vitsordat att sådana händelser inträffat ganska ofta, och juridisk expertis har uttalat att det måste betraktas som djurplågeri. Livsmedelsverket, lantbruksstyrelsen och Slakterieförbundet synes inte, trots att man känner till problemet, ha vidtagit några åtgärder för att förhindra ett enligt min mening oacceptabelt förhållande. Även om det kan medföra minskad takt vid slaktning (en gris var tjugonde sekund) måste det gå att hitta säkrare och effektivare sätt för bedövning och avblodning.

Prot. 1986/87:52
12 januari 1987

Meddelande om frågor

Mot bakgrund av ovanstående frågar jag jordbruksministern:

Har regeringen för avsikt att vidta några åtgärder för att förhindra djurplåger i samband med svinslakt?

den 9 januari

1986/87:280 av *Alf Wennerfors* (m) till arbetsmarknadsministern om inskolningsplatser för ungdomar:

Arbetsmarknadsministern besvarade den 27 november 1986 min fråga om vilka åtgärder som kunde vidtas för att påskynda avtalsförhandlingarna om inskolningsplatser för ungdomar.

Arbetsmarknadsministern lämnade ett positivt svar och uttalade att "vi måste nu alla på olika sätt sätta press på parterna, så att förbundsavtal snabbt kommer till stånd".

Enligt uppgifter i dagspressen har parterna "kört fast". Denna synnerligen angelägna arbetsmarknadsfråga är inte löst.

Med hänvisning till ovanstående ber jag att få ställa följande fråga till arbetsmarknadsministern:

Vilka ytterligare åtgärder utöver de redan vidtagna sedan den 27 november tänker statsrådet vidta för att påskynda avtalsförhandlingarna om inskolningsplatser för ungdomar?

den 12 januari

1986/87:281 av *Birgitta Hambraeus* (c) till miljö- och energiministern om statens vattenfallsverks upphandling av vindkraftverk:

Forsknings- och utvecklingsinsatser samt satsning på prototyper har visat att vindkraft är ekonomiskt jämförbar med t. ex. kolkondens i Sverige.

Vattenfallsverket har i uppdrag att upphandla ytterligare vindkraftverk. Det är självfallet väsentligt att detta fortsätter att främja vår egen forskning och industri. Enligt uppgift finns det planer hos vattenfallsverket att köpa vindkraftaggregat från Skottland. Detta förefaller egendomligt.

Med anledning av det anförda ber jag att till statsrådet Birgitta Dahl få framställa följande fråga:

Vill statsrådet se till att sådana direktiv ges till statens vattenfallsverk att beställningen av vindkraftverk sker i Sverige?

16 § Kammaren åtskildes kl. 11.05.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON